

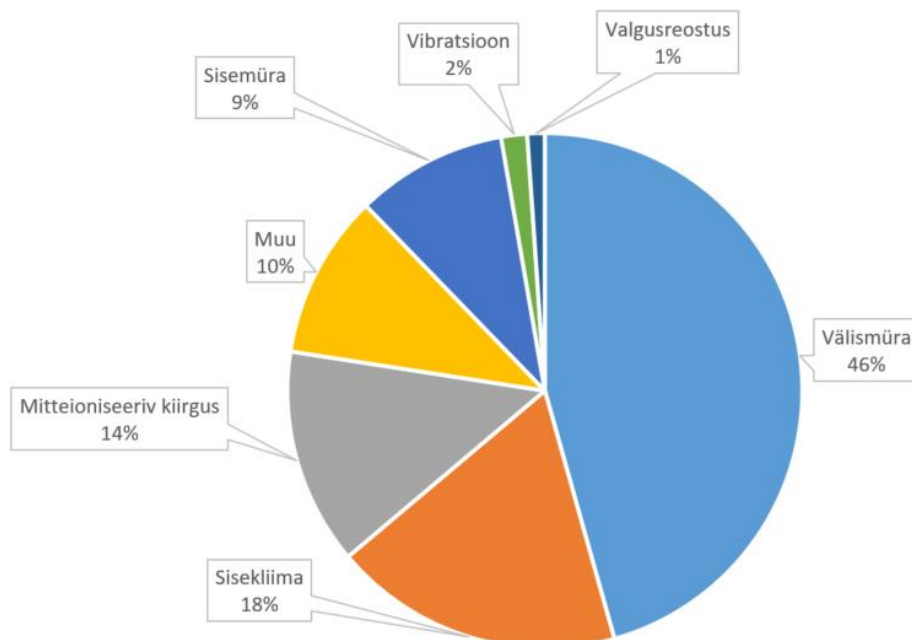
Järelevalve füüsiliste ohutegurite üle 2020. aastal

Terviseamet, lähtudes oma pädevusvaldkonnast, annab seisukoha või kooskõlastab strateegilise keskkonnamõju hindamisega seotud dokumente (KMH/KSH) ja planeeringuid; teostab raadiosageduste kasutamise tingimuste tervisekaitsealaseid uuringuid ja väljastab uuringute alusel kooskõlastusi; korraldab riiklikku järelevalvet füüsiliste tegurite (v.a ioniseeriv kiirgus) osas. Hindab keskkonnast (nii sise kui väli) tuleneda võivaid terviseriske, nõustab osapooli nendel teemadel ning annab soovitusi leevendusmeetmeteks.

Terviseametis toimub füüsiliste tegurite järelevalve kodanike kaebuste alusel.

Füüsiliste ohutegurite hulka kuuluvad müra, vibratsioon, elektromagnetkiirgus, mikrokliima ning valgustus.

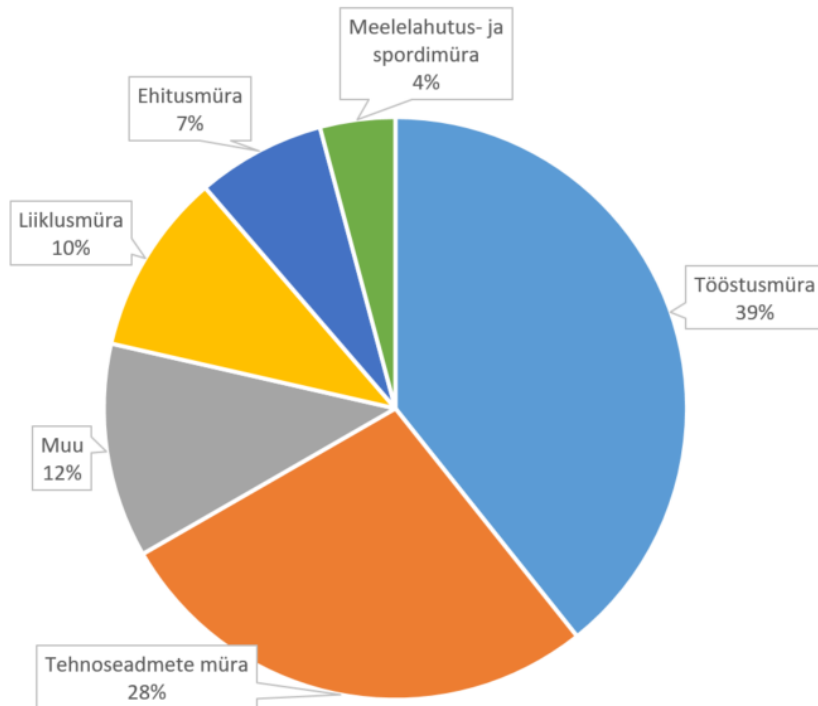
2020. aastal esitati Terviseametile füüsiliste ohutegurite kohta 375 pöördumist (2019. aastal - 348 pöördumist). Neist umbes pooled (55%) olid seotud häiriva müraga. Kõikidest pöördumistest (kaebused ja infopäringud) olid 59,5% (223 pöördumist) TA vastutusalas. Järelevalve menetlust alustati 85 korral. Mürakaebuste menetlemisel tehti 26 müramõõtmist häiriva olukorra tõestamiseks (TA Füüsika labor - 12 mõõtmist, teised akrediteeritud laborid - 14 mõõtmist).

Pöördumised füüsiliste tegurite osas 2020. aastal

Välisõhu kaudu leviva müraga seotud pöördumised jagunesid omakorda:

1. Liikluse müra – 10% (2019 - 11%)
2. Tehnoseadmete müra – 27,4% (2019 - 26%)
3. Tööstusmüra – 39,3 % (2019 - 34%)
4. Muud allikad – 12% (2019 - 16%)
5. Ehitusmüra – 7% (2019 – 5%)

Pöördumised välismüra osas 2020. aastal

2020. aastal oli välismüraga seotud pöördumistest kõige suurema osakaaluga tööstusmüra. Palju kaebusi tuleb nende tegevuste peale, kus tootmisprotsess toimub väliterritooriumil: puidutööstus, metallitööstus, viljakuivatid.

Teisel kohal on tehnoseadmete müra. Need on ventilatsiooni-, jahtus- ja teiste hoone tehnoseadmete ja soojuspumpade müra. Juhime tähelepanu, et tehnoseadme (sh soojuspumba) müraga seoses saab Terviseamet alustada järelevalvemenetlust, kui kohalik omavalitsus on kontrollinud seadme vastavust ehitusnormidele.

Praktiliselt samal tasemel võrreldes eelmise aastaga on pöördumiste arv ehitusmüra ja liikluse müra osas (vastavalt 7% ja 10%). Kuigi lennuliikluse kohta 2020. aastal pöördumisi pole esitatud, häirib jätkuvalt elanikke intensiivistunud autoliiklus.

Ehitusmüra puhul on tegemist ajutise müraga. Ehitustegevusega seotud müra ekvivalentsed piiratasemed on normeeritud vaid öhtusel ja öisel ajal (ajavahemikul 21.00-7.00). Päevasel ajal (7.00-21.00) ehitustöödest tulenevale mürale normtasemeid kehtestatud ei ole. Üldjuhul öisel ajal ehitustegevust ei toimu. Seega ehitustegevusest tulenevate häiringutega soovib Terviseamet pöörduda kohaliku omavalitsuse poole.

Meelelahutus- ja spordimüra kaebuste osakaal on 4%. Motospordi mürahäiringute algallikaks on peamiselt kardirajad ja motokrossirajad.

Muu müra alla (pöördumiste osakaal 12%) liigituvad muuhulgas näiteks lasketiirude müra ning lehepuhurite, naelrehvidega, puude saagimisega seotud mürahäiringud.

Füüsikaliste teguritega seotud pöördumistest on sisemüra kaebuste osakaal suhteliselt väike – 9%.

Nendest pöördumistest suur osa on olmemüra, kus kaevatakse naabrite käitumise peale (öörahu rikkumine, vali muusika, jalgadega trampimine, lapse mängimine, esemetega põhjustatud löögid, perekonnatüli, vali televiisori vaatamine, klaverimäng) ja tehnoseadmete müra, kus kaevatakse hoonesiseste tehnoseadmete müra peale (katlad, pumbad, soojussõlmed).

Olmemüra ei ole mõõdetav ja Terviseamet nende kaebuste puhul aidata ei saa. Intensiivse müraprobleemi, eriti öörahu segava häiringu korral, on kõige tõhusam pöörduda politsei poole. Politsei saab rikkujat korrale kutsuda ning paluda tal rikkumine lõpetada.

Kui on probleeme majasisese tehnoseadmega, soovitame korteriühistul pöörduda tehnilise spetsialisti või eksperdi poole. Tavaliselt ehituslikud ja tehnilised mürasummutavad meetmed aitavad müraprobleemi lahendada.

Sisekliima osas (kaebuste osakaal 18%) pöördutakse hallituse, ebameeldivate lõhnade, niiskuse, õhutemperatuuri, tubaka suitsemisega seotud küsimustes. Inimesed pöörduvad enamasti siis, kui neid häirib liiga kõrge või madal ruumiõhu temperatuur, liiga kõrge või madala ruumiõhu niiskuse tase. Samuti on pöördumisi seoses hallituse ja niiskuskahjustuste esinemisega elukeskkonnas. Paljud pöördumised tulevad üürikorteritest, kus üürijad ei jõua lahendusteni korteri omanikega. Tubakaga seotud kaebused on peamiselt olnud seotud naaberkorterist või rõdult tuleneva ebameeldiva tubakasuitsu sattumisega mittesuitsetavate korterelamute elanike eluruumidesse.

Meie anname oma vastustes neile informatsiooni, millised on oodatavad sobilikud tingimused tervislikus elukeskkonnas elamiseks ning vastavalt konkreetsele pöördumises esitatud küsimusele toome välja võimalikud terviseohud. Eraomandit puudutavate sisekliimaga seotud küsimustele vastates juhime lisaks tähelepanu, et Terviseamet ei saa sekkuda eraomandit puudutavate küsimuste lahendamisesse. Sedalaadi probleemide esinemisel suuname pöördujad korteriühistu või korteri omanike poole, samuti palume vajadusel pöörduda ehituseksperdi, hallituse tõrjega tegelevate ettevõtete poole. Vähesese õhuniiskuse küsimuste puhul oleme soovitanud ajutise lahendusena eluruumidesse soetada lokaalseid õhuniisuteid.

Korterelamutes häiriva suitsetamisega seoses oleme soovitanud ühistu koosolekul antud probleemi arutada ja võimalusel kehtestada korterelamus sisekord, mis keelab hoones lisaks üldkasutatavatele aladele ka korterites ja rõdudel suitsetada.

Mitteioniseeriv kiirus moodustas 14% kõikidest pöördumistest. Eraldi märksõnana võib välja tuua inimeste mure seoses 5G tehnoloogiaga. 2020. aastal pöörduti Terviseameti poole 5G tervisemõjude küsimuses sagedamini kui varasematel aastatel. Pöördunute seas oli kindlate

veendumustega inimesi, et 5G tehnoloogia on ohtlik, kuid ka inimesi, kes soovisid Terviseametilt saada erapooletut ja objektiivset infot. Kahjuks levitatakse antud valdkonnas ka palju väärinfot. Sotsiaalmeedia ja ajakirjanduslikud kajastused mõjutavad teatud määral ka kaebuste ja pöördumiste üldarvu.

Füüsikaliste tegurite pöördumistega tegelevad Terviseametis keskkonnatervise osakond (KTO) ja regionaalosakonnad: Põhja, Lõuna, Lääne ja Ida.

Füüsikalised õhutegurid	Keskkonnatervise osakond	Põhja RO	Lõuna RO	Lääne RO	Ida RO
Välismüra	30	48	37	33	16
Sisemüra	22	1	5	5	3
Vibratsioon	1	4	-	-	1
Mitteioniseeriv kiirgus	50	-	-	-	-
Sisekliima	49	3	9	15	1
Valgustus	4	-	-	-	--
Muu	20	2	4	7	5
Kokku	176	58	55	60	26

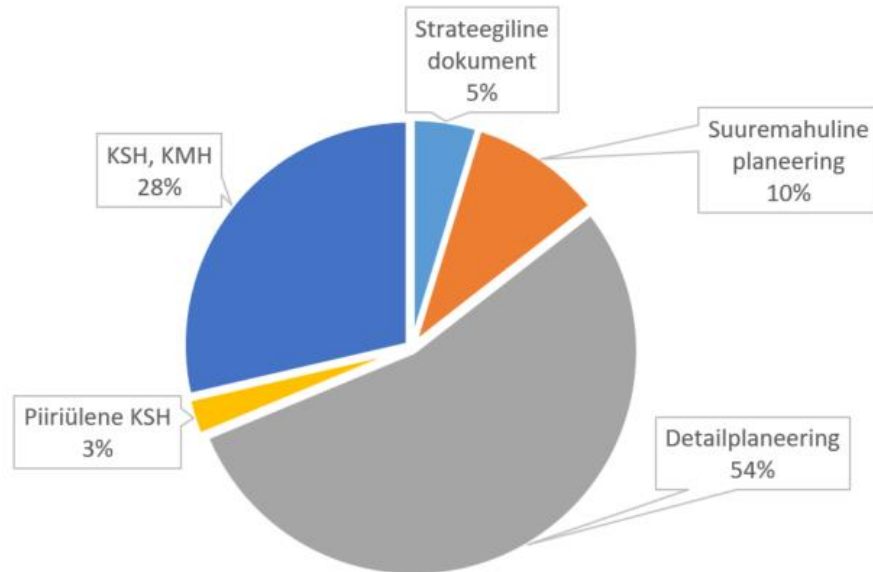
Tabel 1. 2020. aastal Terviseametile laekunud füüsikaliste ohuteguritega seotud pöördumiste jaotus osakondade vahel

Nagu nähtub ülaltoodust tabelist, siis Põhja, Lõuna ja Lääne regionaalosakondades oli pöördumiste arv võrdsel tasemel, Ida regionaalosakonnas oli pöördumiste arv võrreldes teiste osakondadega kaks korda väiksem.

Võrreldes eelmise aastaga Põhja regionaalosakonnas pöördumiste arv vähenes (eelmisel aastal oli 78 pöördumist), Lõuna regionaalosakonnas oli pöördumisi praktiliselt samal tasemel (eelmisel aastal 60 pöördumist), Lääne regionaal osakonnal pöördumiste arv kolmekordistus (eelmine aasta registreeriti 21 pöördumist), Ida regionaalosakonnas võrreldes eelmise aastaga pöördumisi oli vähem (eelmisel aastal 40 pöördumist).

Planeeringud, keskkonnamõju (strateegilise) hindamise dokumendid, projektid ja terviseohutuse hinnangud

2020. aastal esitati Terviseametile hindamiseks ja kooskõlastamiseks 339 taotlust, mis olid seotud strateegiliste dokumentidega, planeeringute ja keskkonnamõju (strateegilise) hindamisega: sh 16 strateegilist dokumenti (strateegia, arengukava, tegevuskava, riiklik programm), 33 suuremahulist planeeringut, 184 detailplaneeringut, 9 piiriülest keskkonnamõju hinnangut, 97 keskkonnamõju hinnangut (KMH või KSH).

2020.aastal läbivaadatud strateegiliste dokumentide, planeeringute ja KSH,KMH osakaal

Peale ülaltoodud planeeringuid, keskkonnamõjuhindanguid ja strateegilisi dokumente esitatakse Terviseameti regionaalosakondadele ka ehitusprojekte ehitisregistri kaudu. Kooskõlastamiseks või hindamiseks esitatud projektidest oli 2020. aastal läbi vaadatud 265 projekti.

Kasutusele võtmisel osalesid järelvalveametnikud 54 korral.

Terviseamet on väljastanud 233 terviseohutuse hinnangut. Terviseohutuse hinnanguid väljastatakse ruumide vastavusse tervisekaitse nõuetele: asenduskoduteenuse-, erihoolekandeteenuse, sotsiaal-rehabilitatsiooni teenuse-, täiskasvanute hoolekandeteenuse-, laste hoolekandeteenuse-, lapsehoiuteenuse-, ilu- ja isikuteenuse-, majutusteenuste-, ujulate ja teiste ruumide kohta.

Alates 12.02.2020 töö dubleerimise vältimiseks ja töökoormuse optimeerimiseks Terviseameti juhtkonna otsusel ehitise kasutusloa menetluses Terviseameti ametnikud enam ei osale. Vastavust tervisekaitse nõuetele kontrollitakse lasteasutusele, koolile, hoolekandetasutusele, lapsehoiuteenust pakkuva ettevõttele, ilu- ja isikuteenust pakkuva ettevõttele terviseohutuse hinnangu väljastamisel.

	Strateegiline dokument	Suuremahuline planeering	Detailplaneering	Piiri-ülene KSH	KSH, KMH	Projekt	Ehitise kasutuselevõtt	Terviseohutuse hinnang	Kokku
KTO	16			9					25
Põhja RO		12	124		29	152	26	120	463
Lõuna RO		8	23		12	29	12	74	158
Lääne RO		2	19		26	37	2	11	97
Ida RO		11	18		30	47	14	28	148

Tabel 2. 2020. aasta jooksul menetletud regionaalosakondade (RO-de) kaupa

Raadiosaateseadmete kasutustingimuste terviseohutuse hindamine 2020. aastal

Sagedusloa taotluse menetlemist ja sagedusloa andmist reguleerib **elektronilise side seadus** (ESS). Sageduslube väljastab Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (TTJA). Sagedusluba annab õiguse kasutada raadiosagedusi TTJA poolt määratud tingimustel. Tulenevalt ESS-i § 13 lõigetest 3¹ ja 3³ tuleb sagedusloa kasutustingimused Terviseametiga (TA) kooskõlastada, välja arvatud ESS-i § 13 lõikes 3² sätestatud juhtudel.

Sagedusloa tingimuste ja raadioseadme paigaldamise tingimuste kooskõlastamise korda TA-ga reguleerib ESS-i § 13 lõike 4 alusel kehtestatud majandus- ja kommunikatsiooniministri 04.06.2008 määrus nr 45 „[Sagedusloa tingimuste ja raadiosaateseadme paigaldamise tingimuste kooskõlastamise kord ning kooskõlastamisele kuuluvad lennuliikluse teenindamiseks ettenähtud sagedusalad](#)“ § 5-8.

Uute raadiosaateseadmete paigaldamise kasutustingimuste (RSKT) või olemasolevate raadiosaateseadmete kasutustingimuste (RSKT) muutmise kooskõlastamisega kinnitab Terviseamet, et raadiosageduste kasutamisel ja kasutustingimuste järgimisel ei kujutata ohtu inimeste tervisele ja elukeskkonnale.

Kooskõlastamisele eelneb tervisekaitsealase uuringu koostamine, mille käigus analüüsitakse raadiokiirgusega seonduvaid terviseriske ja selgitatakse välja inimese tervist potentsiaalselt ohustava/kahjustava mõju piirkonnad, kus raadiosaateseadmed võivad töö ajal ületada kehtestatud piirväärtusi (vt. **sotsiaalministri määrus nr 38** § 6). Võimalike terviseriskide hindamisel võetakse arvesse kehtivaid piirväärtusi, antenni paigutust (nt peakiire suund, antenni kõrgus jms), ümbritsevat elukeskkonda ning vajadusel tehakse ettepanek võimalike terviseriskide maandamiseks tulevikuks. Juhul kui võimalike terviseriskide hindamise käigus selgub, et uute raadiosaateseadmete paigaldamise kasutustingimustega või olemasolevate raadiosaateseadmete kasutustingimuste muutmisega võib kaasneda oht inimeste tervisele, siis jätab Terviseamet kooskõlastuse andmata.

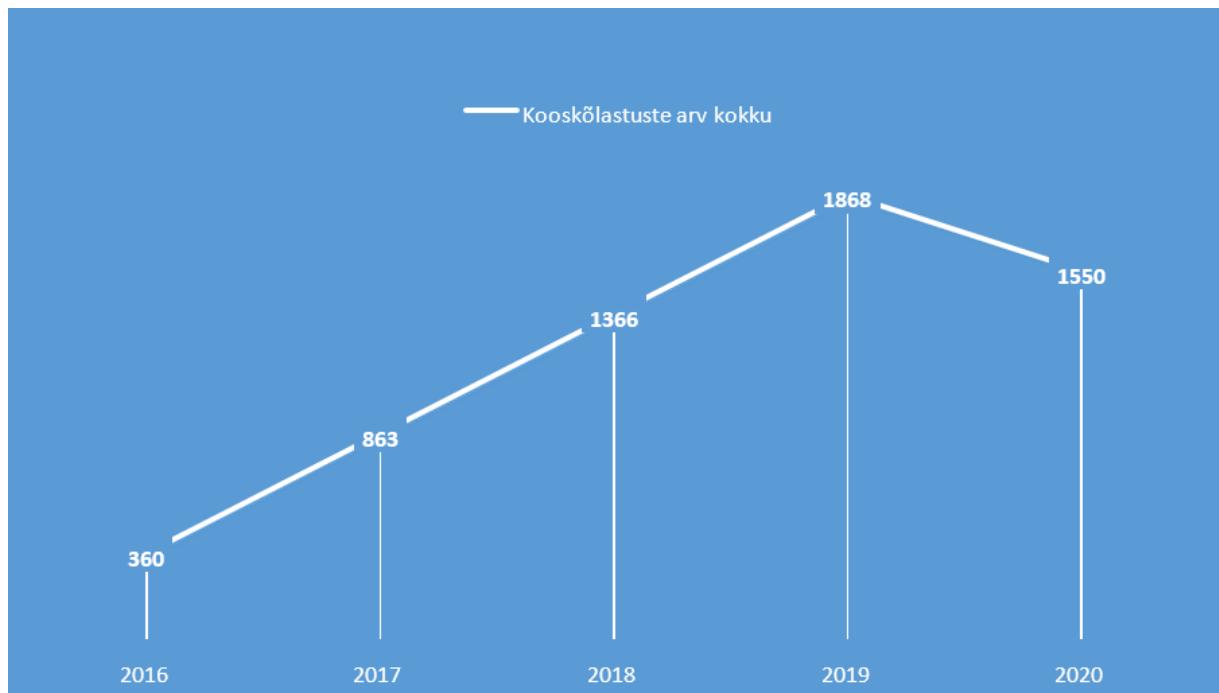
Sagedusloa omanikel tuleb raadiosageduste ja raadiosaateseadmete kasutamisel järgida sagedusloas ja kooskõlastuses välja toodud kasutustingimusi.

Terviseohutuse hindamine 2020. aastal

2020. aastal esitati Terviseametile 73 raadiosaateseadmete paigaldamise kasutustingimuste või kasutustingimuste muutmise kooskõlastamise taotlust, millest 57 (78%) kuulusid iseplaneeritava raadiosagedusala kasutavatele sagedusloa omanikele (mobiilsideoperaatorid).

2020. aastal väljastas Terviseamet kokku 1550 raadiosaateseadme kasutustingimuse kooskõlastust, millest 1484 (96%) kuulusid iseplaneeritava raadiosagedusala kasutavatele sagedusloa omanikele (mobiilsideoperaatorid).

2020. aastal jätkus viimaste aastate dünaamika, kus mobiilioperaatorid on olnud taotluste esitamisel keskmisest aktiivsemad. Suurenenud on elanikkonna huvi elektromagnetkiirguse mõjust tervisele. Ühiskonna aruteluks on tulnud ka 5G arendamisega seotud teemad. 2020. novembris avas Telia esimese Eesti mobiilioperaatorina oma klientidele 5G võrgu, mis rajatakse olemasolevate sageduste peale (tehniline lahendus DSS – Dynamic Spectrum Sharing). Esimeses etapis tehti 5G tehnoloogia avalikult kättesaadavaks kümnes erinevas piirkonnas (Tallinn, Tartu ja Pärnu).